

Co to jest właściwie ten tryb rozkazujący?

Jak sama nazwa wskazuje służy do wyrażania rozkazu, ale nie tylko. Słowo „rozkaz” kojarzy nam się zazwyczaj z tym, że musimy coś bezwarunkowo wykonać lub czegoś zaniechać. W przypadku trybu rozkazującego możemy również wzywać kogoś do wykonania jakiejś czynności lub skierować do niego prośbę.

Jak tworzy się formy trybu rozkazującego?

W zależności od tego, do kogo kierujemy rozkaz, polecenie lub prośbę stosujemy odpowiednią zasadę tworzenia formy trybu rozkazującego:

Forma trybu rozkazującego dla 2. osoby liczby pojedynczej.

Przy większości czasowników odmieniamy czasownik w czasie teraźniejszym (dla 2. osoby) i odrzucamy zaimek osobowy **du** wraz z końcówką **-st**.

kommen (przychodzić) → ~~du kommst~~ → komm!
(przyjdź!)

geben (dawać) → ~~du gibst~~ → gib! (daj!)

Czasami zdarza się tak, że forma trybu rozkazującego dla 2. osoby liczby pojedynczej ma końcówkę **-e**

warten (czekać) → ~~du wartest~~ → warte!
(czekaj!)

zeichnen (rysować) → ~~du zeichnest~~ → zeichne!
(rysuj!)

(Dzieje się tak, gdy temat kończy się na -t, -d, -ig, -m, -n)

Czasowniki, które przy odmianie w czasie teraźniejszym otrzymują przegłos, tracą go przy tworzeniu formy trybu rozkazującego:

fahren (jechać) → ~~du~~ fährst → fahr! (jedź!)

laufen (biegać) → ~~du~~ läufst → lauf! (biegnij!)

Formy trybu rozkazującego dla 2. osoby liczby mnogiej

Odmieniamy czasownik w czasie teraźniejszym
(dla 2. osoby) i odrzucamy tylko zaimek
osobowy **ihr**.

kommen (przychodzić) → ~~ihr~~ kommt → kommt! (przyjdźcie!)
geben (dawać) → ~~ihr~~ gebt → gebt! (dajcie!)
warten (czekać) → ~~ihr~~ wartet → wartet! (czekajcie!)
zeichnen (rysować) → ~~ihr~~ zeichnet → zeichnet! (rysujcie!)
fahren (jechać) → ~~ihr~~ fahrt → fahrt! (jedźcie!)
laufen (biegać) → ~~ihr~~ lauft → lauft! (biegnijcie!)

Formy trybu rozkazującego dla 3. osoby liczby mnogiej (tzw. forma grzecznościowa).

Wystarczy przestawić zaimek osobowy z odmienioną f. czasownika w cz. teraźniejszym.

- kommen (przychodzić) → Sie kommen → **kommen Sie!** (niech pan/pani /państwo przyjdą) przyjdzie! proszę przyjść!)
- geben (dawać) → Sie geben → **geben Sie!** (proszę dać!)
- warten (czekać) → Sie warten → **warten Sie!** (proszę czekać!)
- zeichnen (rysować) → Sie zeichnen → **zeichnen Sie!** (proszę rysować!)
- fahren (jechać) → Sie fahren → **fahren Sie!** (proszę jechać!)
- laufen (biegać) → Sie laufen → **laufen Sie!** (proszę biegnąć!)

Formy trybu rozkazującego dla 1. osoby liczby mnogiej.

Istnieje możliwość utworzenia trybu rozkazującego dla 1. osoby liczby mnogiej. Przystawiamy wówczas zaimek osobowy z odmienioną formą czasownika w czasie teraźniejszym.

kommen (przychodzić) → wir kommen → kommen wir! (przyjdźmy!)

geben (dawać) → wir geben → geben wir! (dajmy!)

...

Forma trybu rozkazującego dla czasownika „sein”

Czasownik posiłkowy „sein” tworzy tryb rozkazujący odrębnie:

- 2. osoba liczby pojedynczej → sei! (bądź!)
- 2. osoba liczby mnogiej → seid! (bądźcie!)
- forma grzecznościowa → seien Sie! (niech pan/pani będzie, niech państwo będą)

Forma trybu rozkazującego dla czasowników „haben”

2. osoba liczby pojedynczej → hab! (miej!)

2. osoba liczby mnogiej → habt! (miejcie!)

forma grzecznościowa → haben Sie! (niech pan/pani ma, niech państwo mają)

Forma trybu rozkazującego dla czasowników zwrotnych

Przykłady: sich waschen – myć się

2. os. liczby poj. → wasch dich! (myj się!)

2. osoba liczby mn. → wascht euch! (myjcie się!)

forma grzecznościowa → waschen Sie sich!

Forma trybu rozkazującego dla czasowników rozdzielnie złożonych

Przykłady: einkaufen – robić zakupy

2. os. liczby poj. → kauf bitte ein! (zrób zakupy!)

2. osoba liczby mn. → kauft bitte ein!

forma grzecznościowa → kaufen Sie bitte ein!